

Μια Ευρώπη της «μεταβλητής γεωμετρίας»

Συνέντευξη του Karl Lamers *

Ερώτηση: Κύριε Lamers, έχετε γίνει γνωστός στην Ευρώπη χάρη στην άποψή σας, σύμφωνα με την οποία, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αποκτήσει αφενός μια «μεταβλητή γεωμετρία» και, αφετέρου, ένα σκληρό πυρήνα που θα συμβάλει ώστε να ενισχυθεί περαιτέρω η ολοκλήρωση των πλέον προηγμένων κρατών. Ποια θα είναι η θέση της Ελλάδας, σύμφωνα με την αντίληψή σας αυτή;

Lamers: Η Ευρωπαϊκή Ένωση κινδυνεύει, εξαιτίας της πλαδαρότητας των θεσμών της και την αυξανόμενη απόκλιση των συμφερόντων να μεταβληθεί σε ένα χαλαρό μόρφωμα που θα περιορίζεται την αντιμετώπιση ορισμένων οικονομικών προβλημάτων και θα αποτελείται από διάφορες υποομάδες. Η μελλοντική διεύρυνση της Ε.Ε. θα επιτείνει τον κίνδυνο αυτό. Στην Διακυβερνητική του 1996 πρέπει συνεπώς να αποφασισθεί η θεσμική μετεξέλιξη της Ε.Ε. Σύμφωνα με την πρότασή μας, οι χώρες που επιθυμούν και που είναι σε θέση να προχωρήσουν περισσότερο την συνεργασία και την ολοκλήρωση, δεν θα πρέπει να εμποδίζονται από το δικαίωμα αρνησικυρίας των άλλων μελών. Ταυτόχρονα ζητούμε από τον σκληρό πυρήνα, που θα αποτελείται από χώρες που επιδιώκουν την ολοκλήρωση και την συνεργασία, να αποκτήσει μεγαλύτερη συνοχή, ώστε να αποτελέσει σταθερό πόλο που θα δρα αντίρροπα προς τις φυγόκεντρες δυνάμεις που θα αναπτύσσονται στην συνεχώς διευρυνόμενη Ε.Ε. και θα εμποδίζει την διάλυσή της. Ο πυρήνας αυτός θα πρέπει να πείσει το σύνολο των κρατών μελών της Ε.Ε. για την αμείωτη βούλησή του να τα περιλάβει από την στιγμή που θα έχουν επιλύσει ορισμένα από τα τρέχοντα προβλήματά τους και εφόσον και τα ίδια θα έχουν την βούληση να δεσμευθούν προς την κατεύθυνση που περιγράψαμε. Η δημιουργία ενός πυρήνα δεν αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά μέσο για τον συμβιβασμό αντικρουόμενων στόχων, όπως είναι η εμβάθυνση και η διεύρυνση της Ε.Ε. Ο πυρήνας θα πρέπει να δρα ως μαγνήτης. Η Ελλάδα αντιμετωπίζει, όπως και άλλα κράτη-μέλη σημαντικά οικονομικά προβλήματα. Οι προσπάθειές της να

εκπληρώσει τα κριτήρια για την νομισματική ένωση, δείχνουν την σαφή βούληση της Ελλάδας να συμμετάσχει στην περαιτέρω εξέλιξη της Ε.Ε. Θεωρώ συνεπώς ότι η Ελλάδα κινείται σήμερα προς την κατεύθυνση που κινούνται τα άλλα κράτη-μέλη που επιθυμούν να συμμετάσχουν πλήρως σε όλους τους τομείς της πολιτικής.

Ερώτηση: Ποιους στόχους θέτει η Διακυβερνητική Συνδιάσκεψη για την αναθεώρηση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση που άρχισε στο Τορίνο στις 29 Μαρτίου;

Lamers: Ο στόχος να γίνει η Ε.Ε. αποτελεσματικότερη σε θέματα αμυντικής πολιτικής και ασφάλειας έχει καθοριστική σημασία τόσο για το μέλλον της Ε.Ε., όσο και για το μέλλον των κρατών-μελών της. Ο στόχος αυτός θα πρέπει να τεθεί στο επίκεντρο της Διακυβερνητικής Συνδιάσκεψης για την Αναθεώρηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η κοινή ευρωπαϊκή αμυντική πολιτική και άμυνα θα πρέπει να αποτελέσουν αναπόσπαστο μέρος της κοινής εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας.

Ερώτηση: Γιατί χρειάζεται κατά την γνώμη σας, η Ε.Ε. μια κοινή αμυντική πολιτική και μια κοινή άμυνα;

Lamers: Για τρεις λόγους: πρώτον, οι Ευρωπαίοι πρέπει να αναλάβουν μεγαλύτερο μέρος της ευθύνης στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ απ' ότι στο παρελθόν, αν επιθυμούν να παραμείνει σταθερό το ενδιαφέρον των ΗΠΑ και του Καναδά για την υπερατλαντική αμυντική κοινότητα. Αυτό προϋποθέτει ότι η Ευρώπη θα πρέπει να αποτελέσει ξεχωριστή ενότητα στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ. Δεύτερον, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να είναι οπωσδήποτε σε θέση να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τα νέα προβλήματα που απαιτούν στρατιωτική παρέμβαση, όπως είναι η παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, η διασφάλιση της ειρήνης με στρατιωτικά μέτρα, ή η διεξαγωγή στρατιωτικών επιχειρήσεων για την εκτόνωση κρίσεων. Τρίτον, η αμυντική ταυτότητα της Ε.Ε., πέρα από την πρακτική της αξία, έχει και θεμελιώδη σημασία για την ίδια την εικόνα που έχει η Ε.Ε. για τον εαυτό της. Η ικανότητα της Ε.Ε. να συμβάλλει αυτοδύναμα, με τα δικά της στρατιωτικά μέσα, στην διασφάλιση της ειρήνης στην Ευρώπη, αποτελεί κατά την γνώμη μου, αναγκαίο παράγοντα για την ανάπτυξη μιας

* Εκπρόσωπος σε θέματα εξωτερικής πολιτικής της κοινοβουλευτικής ομάδας CDU/CSU στην Ομοσπονδιακή Βουλή της Γερμανίας.

ιδιαίτερης ευρωπαϊκής ταυτότητας, η οποία θα αφήνει χώρο, ώστε να διατηρηθεί και η εθνική συνείδηση των κρατών-μελών. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια κοινότητα αλληλεγγύης και όχι ένας απλός συνασπισμός κρατών.

Ερώτηση: Πώς θα αποκτήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεσματικότητα σε θέματα εξωτερικής πολιτικής;

Lamers: Η πολιτική βούληση για κοινή δράση αποτελεί καθοριστική προϋπόθεση για την ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής εξωτερικής πολιτικής. Συνεπώς, το κρίσιμο ερώτημα είναι με ποιον τρόπο θα διαμορφωθεί αυτή η κοινή βούληση. Οι σημερινές διαδικασίες είναι το κύριο αίτιο για τις αδυναμίες της κοινής εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής. Τα προβλή-

οποιαδήποτε κοινή δράση.

Ερώτηση: Η Ελλάδα απέχει πολύ από τα άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε. και αντιμετωπίζει ιδιαίτερα αμυντικά προβλήματα. Δεν θα πρέπει να φοβάται ότι η Ε.Ε. θα αγνοήσει τα συμφέροντά της, στην περίπτωση που θα μειοψηφίσει;

Lamers: Η πρόσφατη ιστορία έχει δείξει ότι η ασφάλεια της Ελλάδας δεν εξαρτάται από την ομοφωνία, από την αποτελεσματικότητα της Ε.Ε. Άλλωστε δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών-μελών όσον αφορά τα θεμελιώδη συμφέροντά τους στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής. Αυτό που ενδεχομένως διαφέρει είναι η αντίληψη ή ίσως και η αξιολόγηση των συμφερόντων αυτών. Αλλά και στις περι-

ματα της εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής με στρατιωτικές επιπτώσεις, και ιδίως οι αποφάσεις για την χρήση στρατιωτικών μέσων πρέπει να αποφασίζονται κατά τρόπον ώστε αφενός μια μειοψηφία κρατών να μην εμποδίζει την κοινή δράση της πλειοψηφίας μας, αφετέρου, καμιά χώρα να μην εξαναγκάζεται να συμμετάσχει, παρά την θέλησή της, σε

πτώσεις αποφάσεων πλειοψηφίας, καμιά χώρα δεν έχει εξαναγκασθεί, απ' όσο γνωρίζω, να αποδεχθεί αποφάσεις που θίγουν ζωτικά της συμφέροντα. Πιστεύω ότι η Ελλάδα μόνο οφέλη θα αποκομίσει από μια ισχυρή και αποτελεσματική Ευρωπαϊκή Ένωση.

